

Arviointikertomus vuodelta 2025

Tarkastuslautakunta 23.4.2026 § 22

Sisällysluettelo

1.	Puheenjohtajan katsaus	3
2.	Tiivistelmä	5
3.	Tarkastuslautakunnan toiminta	7
1.	Tarkastuslautakunnan kokoonpano	8
2.	Tarkastuslautakunnan kokoukset	9
3.	Arviointityön suorittaminen	10
4.	Sidonnaisuusrekisteri	11
4.	Toimintasuunnitelman toteutuminen	12
1.	Yleistä	13
2.	Vuoden 2025 toimintasuunnitelman tavoitteet, tehtävät ja arviointi	14
5.	Vuoden 2025 talousarvion toteutuminen	28
6.	Keski-Suomen liiton henkilöstö	31
7.	Arviointikertomuksen hyväksyminen	33

1. Puheenjohtajan katsaus

Kevään 2025 kuntavaalien jälkeen uudet luottamushenkilöt aloittivat toimikautensa Keski-Suomen liiton toimielimissä. Tarkastuslautakunta uudistui kokonaan, mikä edellytti tiivistä perehdytystä. Lautakunnan sihteeri vastasi perehdyttämisestä ja sitouttamisesta, ja asiantuntijaesitykset toivat hyvin esiin Keski-Suomen liiton roolin maakunnan yhteisen kehittämistahdon kokoajana, strategisena suunnittelijana ja verkostovaikuttajana.

Uuden valtuustokauden strategiatyö käynnistyi laajalla yhteistyöllä ja osallistavilla keskusteluilla. Strategian perustaksi koottiin tietopohja, joka tunnistaa aluekehityksen ja luontoympäristön muutoksia sekä tarkastelee Keski-Suomen asemaa tulevaisuudessa.

Maailmanlaajuiset muutokset heijastuivat myös Keski-Suomeen. Keski-Suomessa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli tammikuun 2026 lopussa 15,3 %. Työttömiä työnhakijoita oli 11 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Huolestuttavaa on etenkin nuorten työttömyyden kasvu. Osallistava ja ennakoiva työote sekä kokonaisturvallisuuden ja toimeliaisuuden huomioiminen hanketoiminnassa vahvistavat yhteisöllisyyttä ja tukevat maakunnan edunvalvontaa myös haastavina aikoina.

Vuonna 2025 Keski-Suomen liitto toimi Suomen maakuntien liittojen puheenjohtajana. Puheenjohtajavuoden teemana oli maakuntien liittojen rooli nyt ja tulevaisuudessa.

Keski-Suomen hyvinvointialueen, kuntien ja maakunnan liiton kesken neuvoteltiin strateginen yhteistyösopimus, joka astui voimaan vuoden 2026 alussa. Keski-Suomi on ensimmäinen alue, jossa vastaava sopimus on laadittu.

Keski-Suomen liiton toiminta on vahvasti edunvalvontaa paikallisesti ja kansainvälisesti, erityisesti EU-tasolla. Monipuolinen tehtäväkenttä haastaa pientä henkilöstöä, mutta tarjoaa samalla mahdollisuuksia työn kehittämiseen. Henkilöstön innostus ja yhteisöllisyyden merkitys nousivat esiin työhyvinvointikyselyssä: ”Yksin emme ole mitään – yhdessä olemme kaikki.”

Kiitän kaikkia liiton toimijoita aktiivisesta ja osaavasta työstä elinvoimaisen Keski-Suomen kehittämiseksi yhdessä sidosryhmien ja luottamushenkilöiden kanssa!

Ulla Patronen

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

2. Tiivistelmä

Tarkastuslautakunta on tehtävänsä mukaisesti arvioinut, ovatko maakuntavaltuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet ja onko Keski-Suomen liiton toiminta ollut tuloksellista ja tarkoituksenmukaista.

Keski-Suomen liiton toiminta vuonna 2025 osoitti asiantuntijaorganisaatiolle ominaista muutoskykyä, suunnitelmallisuutta ja aktiivisuutta. Kehittämistoimenpiteet olivat tavoitteellisia ja hyvin dokumentoituja. Suunnitellut ICT-investoinnit ja prosessimuutokset vietiin onnistuneesti käytäntöön. Keski-Suomen liitto toteutti vuoden aikana laajaa edunvalvonta- ja sidosryhmätyötä, strategiatyötä sekä aktiivista viestintää maakunnan edun edistämiseksi.

Kestävä elinvoiman kasvattaja

Maakuntastrategian tavoitteet vuosille 2026–2029 hyväksyttiin laajassa ja osallistavassa sidosryhmäyhteistyössä. Kehittämisrahoitus kohdentui strategian kasvun kärkiin erittäin hyvin. Luonto- ja ilmastotiedon hyödyntämiseksi aluekehittämisessä tehtiin merkittävää pohjatyötä. Alueiden käytön suunnittelussa sekä kehittämisrahoituksen palveluissa asetetut tavoitteet saavutettiin, ja rahoituksen käsittelyajat säilyivät hyvällä tasolla.

Rohkea maakunnan edunrakentaja

Edunvalvontaa vahvisti Etelä- ja Länsi-Suomen maakuntaliittojen välinen yhteistyö. Lausuntoja ja kannanottoja annettiin yhteensä 104, mikä on selkeä lisäys edellisvuoteen.

Vuonna 2025 Keski-Suomen liitto toimi Suomen maakuntien liittojen puheenjohtajana ja oli keskeisessä roolissa valtakunnallisessa vaikuttamistyössä, erityisesti aluehallintouudistuksen yhteydessä. Maakunnan edunvalvontaa tuettiin myös kansanedustajayhteistyöllä, aluetiedon julkaisuilla sekä tulevaisuusfoorumeilla.

Aktiivinen oman toiminnan kehittäjä

Uusien luottamushenkilöiden toimikausi käynnistyi sujuvasti. Tietoturvaa ja ohjeistusta kehitettiin, koulutusta järjestettiin laaja-alaisesti, myös tekoälyn osalta. Henkilöstön osaamis- ja koulutustarpeita käsiteltiin onnistumiskeskusteluissa, ja liitto osallistui aktiivisesti valtakunnalliseen edunvalvontakoulutukseen sekä hallitusohjelmavaikuttamiseen.

Talous ja henkilöstö

Valtuuston asettamat talouden tavoitteet toteutuivat ja toiminta oli talouden näkökulmasta tuloksellista. Työhyvinvointikyselyn perusteella luottamus työnantajaan on vahvaa. Keski-Suomen liiton saama Hyvän mielen työpaikka -merkki kuvastaa sitoutumista hyvinvoivaan, yhteisölliseen ja turvalliseen työyhteisöön.

Tarkastuslautakunta kiittää Keski-Suomen liiton henkilöstöä ja luottamushenkilöitä maakuntamme yhteiseksi hyväksi tehdystä ahkerasta työstä.

3. Tarkastuslautakunnan toiminta

3.1 Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Kuntalain 121. §:n perusteella maakuntavaltuusto on 22.8.2025 asettanut tarkastuslautakunnan vuonna 2025 alkavalle kaudelle hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Lautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Maakuntavaltuusto valitsi tarkastuslautakunnan jäseniksi ja näille henkilökohtaisiksi varajäseniksi:

Jäsen	Osall.	Henkilökohtainen varajäsen	Osall.
Ulla Patronen, puheenjohtaja	5/5	Jouko Vanhatalo	-
Severi Hokkeri, varapuheenjohtaja	5/5	Jussi Halttunen	-
Seppo Pietiläinen	4/5	Vuokko Lehtonen	1/5
Jaakko Tarvainen	5/5	Ilkka Toivola	-
Maarit Helin	1/5	Minna Mustonen	3/5

Lautakunnan sihteerinä toimii henkilöstö- ja hallintoasiantuntija Kristiina Itäranta.

Keski-Suomen liiton hallintosäännön 67. §:n mukaan lautakunta raportoi arvioinnin tulokset vuosittain maakuntavaltuustolle annettavassa arviointikertomuksessa. Tarkastuslautakunta esittää maakuntavaltuustolle ehdotuksen toimenpiteistä, joihin sen valmistelu ja tilintarkastuskertomus antavat aiheita. Vuoden 2025 arviointikertomus esitellään maakuntavaltuuston kokouksessa 22.5.2026.

3.2 Tarkastuslautakunnan kokoukset

Kokousaika	Kokouksen keskeiset asiat
30.10.2025	Perehdytysseminaari ja kokous Esittelyasia: maakuntahallituksen toiminta Kokousasiat: Tilintarkastajan tarkastussuunnitelma tilikaudelle 2025 Tilivelvollisten luettelon hyväksyminen Tarkastuslautakunnan toimintaan ja kokouskäytäntöihin liittyvät asiat Keski-Suomen liiton arviointikertomuksen 2025 laadinnan käynnistäminen
29.1.2026	Esittelyasiat: Maakunnan yhteistyöryhmän toiminta Rahoitus ja välittävän toimielimen rooli Keski-Suomen liitto työpaikkana, työhyvinvointikyselyn tulokset Kokousasiat: Sidonnaisuusilmoitusten tarkastaminen Keski-Suomen liiton arviointikertomus 2025
19.2.2026	Esittelyasia: Tilinpäätös ja toimintakertomus 2025 Kokousasia: Keski-Suomen liiton arviointikertomus 2025
26.3.2026	Esittelyasia: Kasvun kärki: Turvallisuus ja huoltovarmuus Kokousasiat: Keski-Suomen liiton tilinpäätös ja toimintakertomus 2025 Keski-Suomen liiton arviointikertomus 2025
23.4.2026	Kokousasiat: Keski-Suomen liiton arviointikertomus 2025 Arviointisuunnitelma vuodesta 2026 Paikan päällä varmennettavat EU-hankkeet vuonna 2026

3.3 Arviointityön suorittaminen

Keski-Suomen liiton tilintarkastusyhteisönä tilivuosina 2021–2024 on toiminut BDO Auditor Oy. Maakuntavaltuusto 9 § 16.5.2025 päätti tarkastuslautakunnan ehdotuksen mukaisesti hyväksyä tilintarkastussopimuksen jatkamisen optiovuosille 2025–2026.

9.1.2023 alkaen BDO Auditor Oy:n nimeämänä kuntayhtymän vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut JHT, HT Joni Mäkitalo.

Tilintarkastaja on raportoinut suorittamistaan tarkastuksista tarkastuslautakunnalle ja antanut kuntalain 125. §:n mukaisen tilintarkastuskertomuksen. Tilintarkastuskertomus on ollut lautakunnan käytössä tätä arviointikertomusta laadittaessa.

Tarkastuslautakunta on tutustunut arviointityössään

- kuntayhtymän toimintaan
- vuoden 2025 talousarvioon sekä talous- ja toimintasuunnitelmaan vuosille 2025–2027
- tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen vuodelta 2025.

Näiden asiakirjojen lisäksi tarkastuslautakunta perustaa arvionsa Keski-Suomen liiton johdon ja asiantuntijoiden kuulemisiin.

14

kuultua asiantuntijaa

5

kokousta

Tarkastuslautakunnan perehdytysseminaari 30.10.2025

Keski-Suomen liiton toiminta, organisaatio ja viestintä
Maakuntastrategia ja aluekehittäminen

Alueidenkäyttö

Keski-Suomen strategian kasvun kärjet:

uudistuva teollisuus

bio- ja kiertotalous

hyvä vointi

Tarkastuslautakunnan kokouskäytänteet

3.4 Sidonnaisuusrekisteri

Kuntalain 121. §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa kuntalain 84. §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Tarkastuslautakunta käsitteli ja hyväksyi kaikki Keski-Suomen liitolle toimitetut sidonnaisuusilmoitukset ja päätti toimittaa ne valtuustolle tiedoksi. Kuudelta ilmoitusvelvolliselta ei pyynnöistä huolimatta saatu sidonnaisuusilmoitusta.

Keski-Suomen liiton sidonnaisuusrekisteri löytyy osoitteesta
<https://keskisuomenliitto.fi/keski-suomen-liitto/organisaatio/sidonnaisuusrekisteri/>

Päijänne

4. Toimintasuunnitelman toteutuminen

4.1 Yleistä

Keski-Suomen liitto on Keski-Suomen kuntien omistama lakisääteinen kuntayhtymä. Maakunnan liiton toiminta perustuu jäsenkuntien hyväksymään perussopimukseen sekä alueiden kehittämistä ja alueiden käyttöä koskevaan lainsäädäntöön.

Keski-Suomen liiton ydintehtävä on maakunnan kehittäminen. Perussopimuksen mukaan Keski-Suomen liitto edistää asukkaiden hyvinvointia ja kestävä kehitystä alueellaan. Keski-Suomen liitto toimii maakunnan ja sen asukkaiden toimintaympäristön, elinkeinojen ja palveluiden kehittäjänä. Se edistää yhteistyötä maakunnan kehittämisen kannalta keskeisten toimijoiden kanssa ja ajaa maakunnan asukkaiden ja kuntien etuja. Tämän toteuttamiseksi liitto toteuttaa ja rahoittaa hankkeita sekä tekee tutkimus-, kehittämis-, suunnittelu- ja edunvalvontatyötä toimien jäsenkuntien ja muiden sidosryhmien yhteistyöelimenä.

Tässä luvussa on tarkasteltu maakuntavaltuuston talousarviossa sekä talous- ja toimintasuunnitelmassa asettamien tavoitteiden toteutumista. Päättäneen tilikauden toteumatiedot ja tunnusluvut on esitelty Keski-Suomen liiton tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa vuodelta 2025.

Taavettilan riihi, Jyväskylä

4.2 Vuoden 2025 toimintasuunnitelman tavoitteet, tehtävät ja arviointi

Maakuntavaltuuston asettamat vuoden 2025 päätavoitteet. Jokainen päätavoite on jäsennelty alatavoitteiksi. Toimenpiteet ja mittarit on kuvattu alatavoitteittain.

Tavoite 1: Kestävän elinvoiman kasvattaja

1. Keski-Suomen strategisten tavoitteiden hyväksyminen vuosille 2026–2029
2. Maakuntastrategian 2021–2025 kärkiteemojen edistäminen
3. Maakuntastrategiaa 2021–2025 palveleva alueiden käytön suunnittelu
4. Kehittämisrahoituksen palveluiden hyvän laadun säilyttäminen

Tavoite 2: Rohkea maakunnan edunrakentaja

1. Edunvalvonta ja vaikuttaminen
2. Sidosryhmät ja kumppanit
3. Maakunnan toimijoita palveleva aluetiedon tuottaminen
4. Keski-Suomen tunnettuuden kasvattaminen

Tavoite 3: Aktiivinen oman toiminnan kehittäjä

1. Uusien luottamushenkilöiden toimikauden sujuva aloitus
2. Tietoturvan ja tietosuojan jatkuva kehittäminen
3. Tehokkaat toimintaprosessit osaksi asiantuntijatyön arkea

Tavoite 1: Kestävän elinvoiman kasvattaja

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Tavoite	Toimenpiteet 2025	Mittarit 2025
Keski-Suomen strategisten tavoitteiden hyväksyminen vuosille 2026–2029	1. Uusi maakuntastrategia on hyväksytty.	1. Keski-Suomen maakuntastrategia hyväksyttiin.
Tulokset 2025 Keski-Suomen maakuntastrategia hyväksyttiin.		
Maakuntastrategian 2021–2025 kärkiteemojen edistäminen	1. Rahoituksen kohdentaminen maakuntastrategiaan ja sen kasvun kärkiin. 2. Luonto- ja ilmastotiedon lisääminen aluekehittämisen toimenpiteissä. 3. Kansallisen teollisuusstrategian toimeenpano.	1. 90 % myönnetystä rahoituksesta kohdentuu maakuntastrategiaan ja sen kasvun kärkiin. 2. Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 -tiekartan tietopohja ja toimenpidesuunnitelma täydennetty luonnon monimuotoisuuden näkökulmalla. 3. Länsi-Suomen teollisuuspoliittinen ohjelmatyö käynnistetty.
Tulokset 2025 1. 98 % Keski-Suomen liiton rahoituksesta kohdentui maakuntastrategiaan ja sen kasvun kärkiin. 2. Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 -tiekarttaa päivitettiin luonnon monimuotoisuuden näkökulmalla ja päivitetty tiekartta julkaistaan alkuvuoden 2026 aikana. 3. Länsi-Suomen teollisuuspoliittinen ohjelmatyö ei käynnistynyt.		
Jatkuu seuraavalla sivulla.		

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Tavoite	Toimenpiteet 2025	Mittarit 2025
Maakuntastrategiaa 2021–2025 palveleva alueiden käytön suunnittelu	1. Maakuntakaavan toimeenpanto ja seuranta. 2. Maakuntakaavan ajantasaisuuden arviointi.	1. Aktiivinen kunta- ja sidosryhmäyhteistyö (lausunnot, neuvottelut). 2. Keskeiset maakuntakaavan ajantasaisuuteen liittyvät tekijät on tunnistettu. Alue-, palvelu- ja viherrakenteen tarkastelu osana maakuntastrategian valmistelua.

Tulokset 2025

- Keski-Suomen liitto lausui aktiivisesti mm. tuuli- ja aurinkovoiman yleiskaavoitukseen ja YVA-menettelyihin sekä liikenteeseen liittyen. Keski-Suomen liitto osallistui aktiivisesti viranomaisneuvotteluihin.
- Maakuntakaava 2040 sai lainvoiman. Osana ajantasaisuuden arviointia käytiin työneuvottelukierros kuntien kanssa sekä arvioitiin tulevia selvitystyötarpeita. Aluerakennemalli valmistui ja siniviherrakenneselvitystä valmisteltiin. Selvitys julkaistaan alkuvuoden 2026 aikana.

Kehittämärahoituksen palveluiden hyvän laadun säilyttäminen

1. Rahoitus- ja maksatusprosessien sujuvuuden Varmistaminen.	1. Asiakaskokemuksen sekä rahoitus- ja maksatushakemusten käsittelyaikojen mittaaminen.
2. Maakunnan rahoituskehityksen tasosta huolehtiminen.	2. Rahoitusvaltuuden määrä.

Tulokset 2025

1.

Rahoitushakemusten käsittelyajat, keskiarvo			
	2025	2024	2023
EU	85 vrk	99 vrk	143 vrk
AKKE	54 vrk	48 vrk	32 vrk
KS rahasto	48 vrk	48 vrk	47 vrk

Hakemusten käsittelyajat ovat vakiintuneet hyvälle tasolle. EU-hankkeissa käsittelyajat ovat kansallisessa vertailussa erinomaiset.

- 88 % rahoitusvaltuudesta on sidottu.

Maksatusten käsittelyajat, keskiarvo			
	2025	2024	2023
EU	30 vrk	22 vrk	24 vrk
AKKE	21 vrk	43 vrk	76 vrk
KS rahasto	12 vrk	35 vrk	54 vrk

Maksatusten käsittelyajat ovat vakiintuneet hyvälle tasolle. EU-maksatuksissa käsittelyaika on erinomainen. Työ- ja elinkeinoministeriö käynnisti asiakaspalautteen keräämisen hankeprosessin eri vaiheista. Ministeriö raportoi ensimmäisen kerran tiedot kevään 2026 aikana.

Lautakunnan arvio: Kestävän elinvoiman kasvattaja

Tavoite 1

Keski-Suomen strategisten tavoitteiden hyväksyminen vuosille 2026–2029

Tavoite toteutui. Strategian valmistumisen lisäksi, varsinaista mittaria tavoitteelle ei asetettu. Tavoitellun laajan ja osallistavan sidosryhmäyhteistyön voidaan tulkita toteutuneen mukana olleen henkilömäärän perusteella.

Sidosryhmäyhteistyön onnistumisen arviointi vaatisi kuitenkin tarkempaa mittarointia edustavuuden ja vaikuttavuuden osalta.

- Tieto osallistuneiden tahojen rooleista (esimerkiksi kansalaisjärjestöt, etujärjestöt, viranomaiset) ja niiden suhteista antaisi hyödyllistä tietoa osallistumisen edustavuudesta.
- Sidosryhmätyössä ylöskirjattujen ja mielipiteiden kautta saatujen ehdotusten peilaaminen lopputulokseen auttaisi paremmin arvioimaan kuinka edustava keskisuomalaisten yhteinen strategia on.

Näillä keinoin maakunnan liitto saisi arvokasta tietoa toimenpiteiden pohjaksi, kun osallistumisessa herkästi ja tahattomasti syntyviä vinoumia pyritään korjaamaan.

Maakuntastrategian 2021–2025 kärkiteemojen edistäminen

Tavoite toteutui osittain.

Rahoitus kohdentui strategian mukaisiin kasvun kärkiin erinomaisesti.

Tavoitteen ”Luonto- ja ilmastotiedon lisääminen aluekehittämisen toimenpiteissä” saavuttamiseksi on tehty hyvää pohjatyötä tuottamalla tutkimustietoa luontokadon vaikutuksista sekä luontokadon ja ilmastonmuutoksen välisestä yhteydestä Keski-Suomessa. Huolimatta tavoitteen strategisesta keskeisyydestä, sen toteutumista ei voida arvioida asetetun mittarin perusteella. Mittari ei kerro lainkaan millä tavalla ja missä laajuudessa koottu tutkimustieto vaikuttaa aluekehittämisen toimenpiteisiin.

Myös uudessa strategiassa painotetaan luonnon monimuotoisuuden edistämistä, perustuen nimenomaisesti parhaaseen tieteelliseen tietoon. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota tarpeeseen kehittää tämän osa-alueen arvioimiseen soveltuvia mittareita.

- Läpinäkyvä ja puolueeton tapa mittarointiin ja realistisen kuvan luomiseen olisi toimenpidesuunnitelmien ja -ohjelmien vaikuttavuuden arvioittaminen ulkopuolisella tieteellisellä taholla.

Strategiakausi on juuri alkanut ja toimenpiteiden tehokkuuden varmistaminen on oleellista, jotta rajalliset resurssit käytetään mahdollisimman hyödyllisellä tavalla.

Länsi-Suomen teollisuuspoliittinen ohjelmatyö jäi käynnistymättä Keski-Suomen liitosta riippumattomista syistä. Teollisuuden uudistaminen on keskeinen huomion kohde myös alkaneella strategiakaudella ja siihen liittyvän ohjelmatyön edistäminen oleellista, muodosta riippumatta.

Lautakunnan arvio: Kestävän elinvoiman kasvattaja

Tavoite 1

Johtopäätökset

Tavoitteiden voidaan katsoa kokonaisuudessaan toteutuneen. Lautakunta suosittelee seuraavia toimenpiteitä tavoitteiden toteutumisen varmistamiseksi:

- Maakunnan liiton strategiaa ja ohjelmia varten tehtävän sidosryhmäyhteistyön edustavuutta ja vaikuttavuutta ryhdytään arvioimaan ja raportoimaan toimintakertomuksessa.
- LUMOAVA-hankkeessa tuotetun luonto- ja ilmastotiedon tehokas jalkautuminen aluekehittämisen ohjelmiin ja toimenpiteisiin varmennetaan ulkopuolisen asiantuntijatahon arvioinnilla.
- Lupaprosesseihin ja kaavoitukseen jätettyjen lausuntojen vaikuttavuuden arviointiin kehitetään menetelmä.

Tavoite 2: Rohkea maakunnan edunrakentaja

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Tavoite	Toimenpiteet 2025	Mittarit 2025
Edunvalvonta ja vaikuttaminen	<ol style="list-style-type: none">1. Uuteen EU-ohjelmakauteen 2028–2035 sekä EU:n koheesipolitiikkaan ja uuteen rahoitusmalliin vaikuttaminen.2. Aluekehittämisjärjestelmään ja -lainsäädäntöön vaikuttaminen.3. Liikenteen kärkikohteiden ja saavutettavuuden edistäminen.4. Maakunnallisen varautumistyön vahvistaminen.	<ol style="list-style-type: none">1. Etelä- ja Länsi-Suomen maakuntien yhteinen vaikuttamistyö organisoitu ja käynnissä.2. Maakuntien liittojen yhteinen edunvalvontatyö Keski-Suomen johdolla.3. Keski-Suomen tärkeimmät liikennehankkeet mukana Väylän investointiohjelmassa.4. KSTURVA:n asema ja toiminta osana alueellista varautumista ja aluehallintouudistusta.
Tulokset 2025	<ol style="list-style-type: none">1. Etelä- ja Länsi-Suomen maakuntien yhteinen vaikuttamistyö on käynnistetty 1 htv:n työpanoksella.2. Keski-Suomen liitto maakuntien liittojen puheenjohtajana valmisteli ja koordinoi aktiivisesti maakuntien liittojen yhteistä edunvalvontaa.3. Keski-Suomen liikennejärjestelmäsuunnitelma päivitettiin. Keski-Suomen tärkeimmät liikennehankkeet on pääosin sisällytetty Väylän investointiohjelmaan ja niiden eteen on tehty yhtenäistä edunvalvontatyötä.4. Maakunnallinen varautumistyö ja KSTURVA:n toiminta säilyi maakuntatasoisena valtion aluehallintouudistuksen jälkeen. Julkaistiin turvallisuusviestinnän toimintakortit.	
Sidosryhmät ja kumppanit	<ol style="list-style-type: none">1. Keskeisten vaikuttamisverkostojen fasilitointi.2. Keski-Suomi liitto toimii valtakunnallisena maakuntien liittojen puheenjohtajana.3. Länsi-Suomen liikennestrategian ja Päärata+ yhteistyöhön osallistuminen.	<ol style="list-style-type: none">1. Verkostojen kokoontuminen mm. kansanedustajat, kuntajohtajat ja -toimijat, teemakohtaiset verkostot.2. Liittojen johtajakollegioiden kokoukset ja vierailut toteutettu suunnitellusti.3. Maakuntien yhteinen edunvalvontatyö liikennestrategian toimenpideohjelman edistämiseksi.
Tulokset 2025	<ol style="list-style-type: none">1. Keski-Suomen kansanedustajat ja kuntajohtajat kokoontuivat kerran kuukaudessa Keski-Suomen liiton koollekutsumana. Keski-Suomen liitto fasilitoi myös muita kunta- ja teemakohtaisia verkostoja, kuten sivistysjohtajia ja kulttuurivastaavia.2. Keski-Suomen liitto toimi aktiivisesti maakuntien liittojen puheenjohtajana ja fasilitoi omia johtajakollegioidensa kokouksia. Keski-Suomessa vierailivat muun muassa maakuntajohtajat, aluekehitysjohtajat, hallintojohtajat ja viestintäpäälliköt.3. Keski-Suomen liitto osallistui liikennestrategian toimenpideohjelman edistämiseen ja Päärata-yhteistyöhön.	

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Tavoite	Toimenpiteet 2025	Mittarit 2025
Maakunnan toimijoita palveleva aluetiedon tuottaminen	1. Aluetalouden tilastoseuranta ja analysointi. 2. Skenaarioiden seurannan toteutus.	1. Kaksi maakunnan elinkeinoelämän kehitystä analysoivaa Aikajana -katsausta julkaistuna. 2. Skenaarioseurannan raportointi kaksi kertaa vuodessa.
Tulokset 2025	1. Kaksi Aikajana-katsausta julkaistiin. 2. Keski-Suomen tulevaisuusryhmä toteutti kaksi skenaarioseurantaa vuoden aikana. Niistä raportoitiin Keski-Suomi ennakoi -uutiskirjeissä ja toteutettiin kaikille avoimet virtuaaliset skenaarioaamukahvit kaksi kertaa vuoden aikana.	
Keski-Suomen tunnettuuden kasvattaminen	1. Maakunnan uuden brändin käyttöönotto yhdessä maakunnan toimijoiden kanssa. 2. Euroopan unionin Net zero valley -statuksen hakeminen Keski-Suomelle.	1. Maakuntabrändi näkyi liiton ja sidosryhmien Viestinnässä. 2. Net zero valley -status hyväksytty.
Tulokset 2025	1. Maakuntabrändille lanseerattiin verkkosivusto ja toteutettiin siihen kytkeytyvä markkinointikampanja. Brändi näkyi vuoden aikana monipuolisesti maakunnan viestinnässä. 2. Keski-Suomen Net zero valley -statusta ei saatu.	

Lautakunnan arvio: Rohkea maakunnan edunrakentaja

Tavoite 2

Edunvalvonta ja vaikuttaminen

Tavoite toteutui. Etelä- ja Länsi-Suomen maakuntaliittojen solmiman yhteistyösopimuksen avulla vahvistettiin edunvalvonnan resurssia alkavalle EU-ohjelmakaudelle. Vaikuttamisen kohteena ovat mm. EU:n koheesiopolitiikka ja rahoitusmalli.

Lausuntoja ja kannanottoja tuotettiin runsaasti, yhteensä 104 kappaletta.

Puheenjohtajana toiminut Keski-Suomen liitto oli keskeisessä asemassa maakuntien yhteisessä vaikuttamisessa aluehallintouudistukseen, jossa esimerkiksi KSTURVA säilyy maakuntatasoisena.

Sidosryhmät ja kumppanit

Tavoite toteutui. Sidosryhmäyhteistyö on ollut vilkasta ja keskittynyt kuluneena vuonna sekä strategiatyöhön että maakuntien väliseen yhteistyöhön, johtuen puheenjohtajavuodesta. Keski-Suomen kansanedustajien yhteinen maakunnan edunvalvontatyö oli aktiivista ja edustajat kokoontuivat noin kuukauden välein.

Maakunnan toimijoita palveleva aluetiedon tuottaminen

Tavoite toteutui. Suunnitellut julkaisut toteutuivat. Toimialojen tarpeita kartoitettiin ja järjestettiin kaksi tulevaisuusfoorumia hyvällä osanotolla. Lisäksi valmistui merkittävä määrä alkavalle strategiakaudelle oleellista luonto- ja ilmastotietoa.

Keski-Suomen tunnettuuden kasvattaminen

Tavoite toteutui osittain. Uusi brändi lanseerattiin ja sai näkyvyyttä. Jotta brändiuudistuksesta saataisiin pidempiaikaista hyötyä ja sen päälle voitaisiin menestyksekkäästi rakentaa uutta näkyvyyttä, tulisi tavoittavuuden mittarointia kehittää suuntaan, joka mahdollistaa kehityksen jatkuvan seurannan.

Julkaistut turvallisuusviestinnän toimintakortit ovat olleet menestys ja saanevat laajempaa jatkokäyttöä.

Viestinnällisesti liiton vuosi on ollut erittäin aktiivinen ja onnistunut. Brändiuudistuksen lisäksi liiton viestinnällisiä resursseja ovat haastaneet puheenjohtajavuosi ja maakunnan yhteisten verkkosivujen ylläpidon haltuunotto. Liiton henkilöstö on tehnyt viestinnässä vahvaa työtä ja ansaitsee kiitoksen.

Net Zero Valley -statuksen hakeminen ei onnistunut EU-politiikan muutosten vuoksi, eikä tavoitetta ollut tältä osin mahdollista saavuttaa.

Lautakunnan arvio: Rohkea maakunnan edunrakentaja

Tavoite 2

Johtopäätökset

Tavoitteet ovat kokonaisuudessaan toteutuneet. Keski-Suomen liitto on tehnyt vuoden aikana mittavan urakan maakuntien yhteisen edunvalvonnan, sidosryhmäyhteistyön, strategiatyön ja aktiivisen viestinnän parissa. Tarkastuslautakunta kiittää Keski-Suomen liiton henkilöstöä maakuntamme yhteiseksi hyväksi tehdystä ahkerasta työstä.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota seuraavaan:

- Viestinnällinen työ on ehdottoman tärkeää maakuntamme asukkaiden ja eri toimijoiden osallistamisessa tulevaisuuden suunnitteluun. Se on myös välttämätöntä kilpailtaessa osajista ja investoinneista. Viestinnällisen kentän yhä enemmän pirstoutuessa ja vastuiden lisääntyessä, on syytä huomioida tehtävän riittävä resursointi.

Spinnova Oyj, Jyväskylä

Tavoite 3: Aktiivinen oman toiminnan kehittäjä

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Tavoite	Toimenpiteet 2025	Mittarit 2025
Uusien luottamushenkilöiden toimikauden sujuva aloitus	<ol style="list-style-type: none">1. Kuntayhtymien luottamushenkilöiden valintakokousten sihteerinä toimiminen.2. Luottamushenkilöiden perehdyttäminen.	<ol style="list-style-type: none">1. Kuntayhtymän luottamushenkilöiden paikkaneuvottelut on käyty ja luottamushenkilöt pääsevät aloittamaan työskentelyn.2. Maakuntahallituksen tutustumis- ja opintomatka on järjestetty.
Tulokset 2025	<ol style="list-style-type: none">1. Alue- ja kuntavaalien jälkeiset luottamushenkilöiden paikkaneuvottelut toteutuivat suunnitellusti ja luottamushenkilöt pääsivät aloittamaan työskentelyn toimielimissä aikataulun mukaisesti.2. Maakuntahallituksen tutustumis- ja opintomatka järjestettiin Mikkeliin lokakuussa 2025.	
Tietoturvan ja tietosuojan jatkuva kehittäminen	<ol style="list-style-type: none">1. Tietoturvan tekninen parantaminen sekä siihen liittyvän ohjeistuksen kehittäminen ja sisäinen koulutus.2. Tietosuojaan liittyvien prosessien ja ohjeistusten kehittäminen ja sisäinen koulutus.	<ol style="list-style-type: none">1. Tietoturvaohje on päivitetty ja sisäinen koulutus on järjestetty.2. Tietosuojaan liittyvä ohjeistus on päivitetty ja sisäinen koulutus on järjestetty.
Tulokset 2025	<ol style="list-style-type: none">1. Tietoturvan kehittämiseksi tiedostojen hallinta siirrettiin omalta palvelimelta pilvipohjaiseen ratkaisuun. Tietoturvakoulutus järjestettiin ja osallistuttiin DVV:n Taisto-harjoitukseen. Ohjeistus päivitettiin.2. Tietosuojakoulutus järjestettiin. Ohjeistus päivitettiin ja tietosuojaprosesseja kehitettiin.	

Toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Tavoite	Toimenpiteet 2025	Mittarit 2025
---------	-------------------	---------------

Tehokkaat toimintaprosessit osaksi asiantuntijatyön arkea

1. Vahvistetaan edunvalvonta- ja verkostovaikuttamisosaamista ja systematisoidaan edunvalvontaprosesseja.
2. Tunnistetaan tekoälyn käyttöönoton vaikutukset toimintaprosesseihin.
3. Henkilöstön osaamistarpeiden tunnistaminen tiiviiksi osaksi henkilöstösuunnittelua.

1. Länsi-Suomen maakuntien liittojen yhteinen edunvalvontakoulutus on järjestetty ja toimintamalli käynnissä olevien ja lähestyvien edunvalvontakohteiden seurannasta on laadittu.
2. Tekoäly on otettu käyttöön, ohjeistus päivitetty ja sisäinen koulutus on järjestetty.
3. Onnistumis- ja ryhmäonnistumiskeskustelut ovat käytynä ja tunnistettuja osaamis- ja kouluttautumistarpeita päivitetään vuosittain henkilöstö- ja kouluttautumissuunnitelmaan.

Tulokset 2025

1. Länsi-Suomen maakuntien liittojen yhteinen edunvalvontakoulutus järjestettiin ja liittojen yhteinen hallitusohjelmavaikuttaminen käynnistyi.
2. Tekoälyn pilottiryhmä kokoontui säännöllisesti jakamaan kokemuksia ja oppeja tekoälyn käyttämisestä. Tekoälyohje valmistui. Osallistuttiin maakuntien liittojen yhteiseen tekoälykoulutukseen.
3. Onnistumiskeskustelut on käyty. Onnistumiskeskustelujen ja henkilöstön kanssa käydyn yhteisen keskustelun pohjalta on muotoiltu osaamis- ja kouluttautumistarpeita henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaan. Ryhmäonnistumiskeskusteluja ei järjestetty.

Lautakunnan arvio: Aktiivinen oman toiminnan kehittäjä

Tavoite 3

Uusien luottamushenkilöiden toimikauden sujuva aloitus

Tavoite toteutui. Kaikki asetetut tavoitteet saavutettiin. Liitto on suoriutunut vaativasta alue- ja kuntavaalien (2025) jälkeisestä fasilointitehtävästä. Paikkaneuvottelut on saatettu päätökseen sovituissa aikatauluissa ja hyvässä vuorovaikutuksessa, mikä on varmistanut toimielinten toimintakyvyn kauden alussa.

Tietoturvan ja tietosuojan jatkuva kehittäminen

Tavoite toteutui. Organisaatio on toteuttanut suunnitellun siirtymän pilvipohjaiseen tiedonhallintaan. Tietoturvan hallintamallia on vahvistettu päivittämällä ohjeistus ja osallistamalla kansalliseen Taisto-harjoitukseen. Henkilöstön osaamisvajeita on paikattu kohdennetulla koulutuksella.

Tehokkaat toimintaprosessit osaksi asiantuntijatyön arkea

Tavoite toteutui. Digitaalinen transformaatio (Tekoäly): Tekoälyn hyödyntämistä on edistetty systemaattisesti pilottiryhmätoiminnan ja käyttötapa-analyysien kautta. Toiminnan tueksi on laadittu virallinen tekoälyohje ja eettiset periaatteet on varmistettu maakuntien välisellä yhteistyöllä.

Henkilöstöressurssien johtaminen: Henkilöstö- ja koulutus suunnitelma on uudistettu osallistavalla menetelmällä. Koulutustarjonta on vastannut strategisia painopisteitä (lainsäädäntö, tekoäly, mielen hyvinvointi). Työhyvinvoinnin seuranta on ollut jatkuvaa, vaikka ryhmäkohtaisia keskusteluja ei tilikaudella järjestetty.

Edunvalvonnan vaikuttavuus: Maakuntien välinen yhteistyö on syventynyt erityisesti Länsi-Suomen edunvalvontatiimissä, mikä on konkretisoitunut hallitusohjelmavaikuttamisena.

Kaikki suunnitelmakaudelle asetetut tavoitteet toteutuivat asetettujen mittarien mukaisesti.

Johtopäätökset

Keski-Suomen liiton toiminta vuonna 2025 osoittaa asiantuntijaorganisaatiolta edellytettävää muutoskykyä ja aktiivisuutta. Kehittämistoimenpiteet ovat olleet tavoitteellisia ja dokumentoituja. Suunnitellut ICT-investoinnit ja prosessimuutokset on viety käytäntöön onnistuneesti.

Yleisiä huomioita

Keski-Suomen liiton toiminnan tavoitteet suunnitelmakaudelle 2024–2026 on esitetty toimintasuunnitelmassa. Ne ovat seuraavat:

1. Kestävän elinvoiman kasvattaja
2. Rohkea maakunnan edunrakentaja
3. Aktiivinen oman toiminnan kehittäjä

Näiden toiminnallisten tavoitteiden tulosten mittaus rahoituksen kautta on hankalaa, koska talousarviossa ei ole allokoitu rahoitusta toiminnallisten tavoitteiden mukaisesti. Tarkastusta helpottaisi esimerkiksi esitystapa, jossa olisi esitetty Keski-Suomen liitossa tehdyn työn prosenttimäärä kutakin toiminnallista tavoitetta kohden. Lautakunta ymmärtää, että eksaktien lukujen esittäminen on vaikeaa mutta kannustaa vastuullisia miettimään jotain sopivaa esitystapaa.

5. Vuoden 2025 talousarvion toteutuminen

Koonti tilinpäätöksen tiedoista

Toimintatuotot
4 168 649 €

Talousarvio 2025
3 995 500 €

Tulot ylittyivät
173 149 €
+4,3 %

Tilikauden ylijäämä
92 120 €

Talousarvio 2025
22 000 €

Toimintakulut
4 056 634 €

Talousarvio 2025
3 973 500 €

Kulut ylittyivät
83 134 €
+2,1 %

Jäsenmaksuosuudet
3 433 300 €

Taseen loppusumma
6 968 470 €

Kertyneet ylijäämät
524 354 €

Lainat ja vuokravastuut
93 504 €

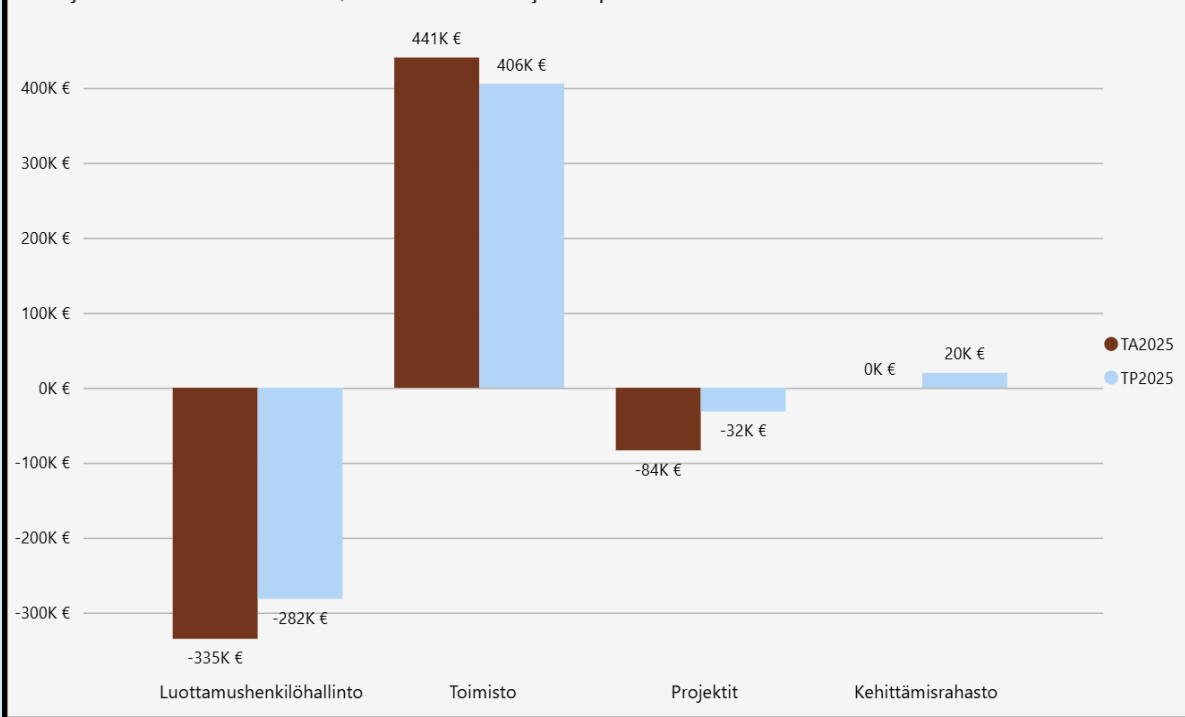
Henkilöstö
27

Oma pääoma
1 139 916 €

Pankkitilit
3 778 864 €

Omavaraisuusaste
16,4 %

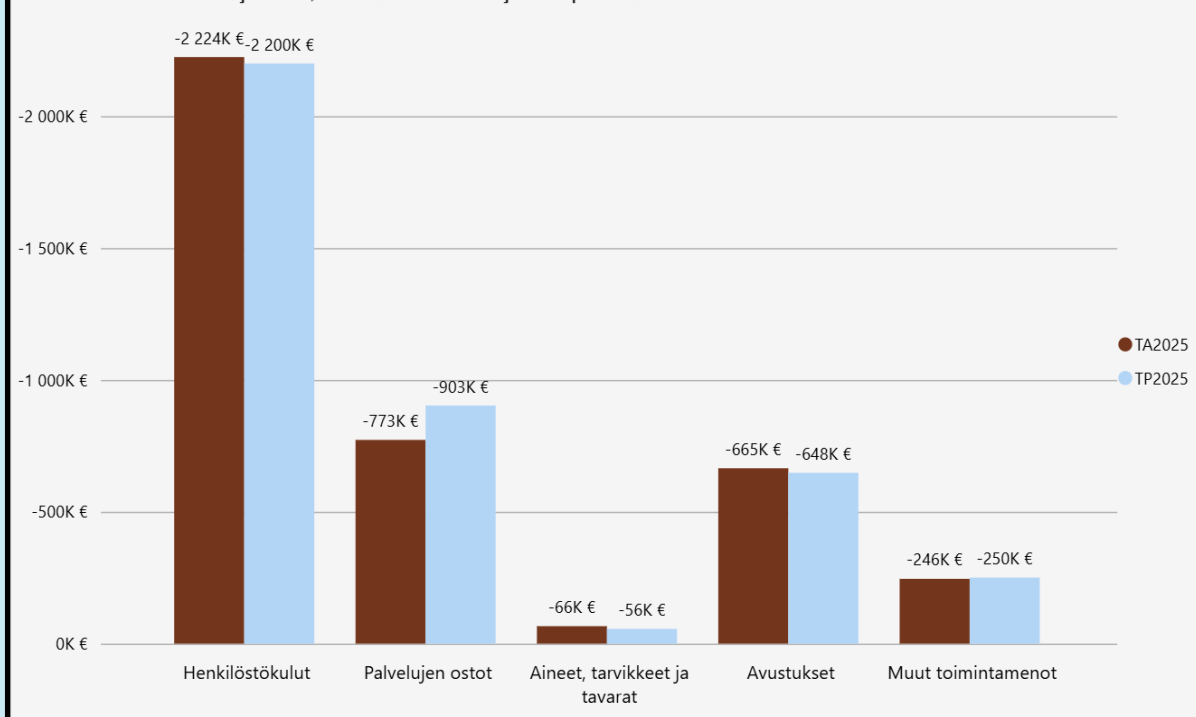
Tulosityksiköiden toimintakatteet, Talousarvio 2025 ja Tilinpäätös 2025

Tulosityksiköittäin tarkasteltuna luottamushenkilöhallinnon toimintakate toteutui n. 53k€ talousarviota parempana. Talousarviota parempaa toimintakatetta selittää suurimmaksi osaksi henkilöstökulut (kokouspalkkiot), joita maksettiin n. 47k€ talousarviossa ennakoitua vähemmän.

Toimiston tulosityksikön toimintakate toteutui n. 35k€ talousarviota heikompana. Toimiston suurimmat toimintakulujen ylitykset kohdistuivat henkilöstökuluihin, jotka toteutuivat reilut 120k€ talousarviota korkeampina. Tämä johtui työajan kohdistumisesta ennakoitua enemmän toimiston kustannuspaikalle projektien sijaan. Vastaavasti henkilöstökustannuksia muodostui ennakoitua vähemmän projektien tulosityksikölle, koska projektityötuntien kerryttämisessä koettiin haasteita. Kokonaisuudessaan projektien tulosityksikön toimintakate toteutui noin 52k€ talousarviota parempana.

Toimintamenot kululajeittain, Talousarvio 2025 ja Tilinpäätös 2025

Tuloslaskelmaosassa tilikauden ylijäämä toteutui 70 120 euroa talousarviossa ennakoitua paremmin. Vuoden 2025 tuloksen kirjaamisen jälkeen taseessa on kertynyttä ylijäämää 524 353,96 €.

Tarkasteltaessa Keski-Suomen liiton toimintamenoja kululajeittain, palvelujen ostot toteutuivat noin 130k€ talousarviota suurempina. Keskeisinä syinä palvelujen ostojen ylityksissä olivat hankkeiden viestintäkustannusten ennakoitua korkeampi taso sekä maakuntien liittojen puheenjohtajuusvuosi, jonka myötä majoitus- ja ravitsemuskustannukset sekä matkustus- ja kuljetuspalvelut toteutuivat arvioitua suurempina. Osa näistä toteutuneista kustannuksista laskutettiin muilta liitoilta. Muut kululajit toteutuivat kokonaisuudessaan melko samalla tasolla kuin talousarviossa oli ennakoitu.

Lautakunnan arvio: Tilikauden tulos ja ylijäämä ylittivät talousarviossa asetetut tasot. Keski-Suomen liiton taloutta on kokonaisuudessaan hoidettu tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

6. Keski-Suomen liiton henkilöstö

Vuoden 2024 arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta ilmaisi huolensa henkilöstön jaksamisesta. Huoli oli perusteltu, sillä henkilöstö väheni vuonna 2024 yhteensä 10 %, mikä lisäsi kuormitusta.

Asiantuntijatyöhön liittyy ajoittainen lyhytaikainen stressi, josta palautumisen tulee olla hallittua. Mikäli kuormitus pitkittyy, on tärkeää kohdistaa toimia palautumisen tukemiseksi. Vuoden 2025 toimenpiteiksi kirjattiin omien työtehtävien kehittäminen sekä kohtaamisen ja vuorovaikutuksen vahvistaminen.

Vuoden 2025 toimintasuunnitelmassa henkilöstön osaamistarpeiden tunnistaminen nostettiin tiiviiksi osaksi henkilöstösuunnittelua. Onnistumista seurataan onnistumis- ja ryhmäkeskusteluilla sekä osaamis- ja kouluttautumistarpeiden päivityksillä.

Vuoden 2025 työhyvinvointikyselyssä omaa työtään piti melko kuormittavana 28 % vastaajista (v. 2024: 59 %). Vaikka erittäin kuormittavana työtään kokevien määrä on vähentynyt, 19 % arvioi kuormituksen kasvaneen vuonna 2025. Viikoittaista liiallista stressiä koki 24 %, mikä on 12 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuonna 2024. Kokonaisuutena stressin kokeminen on vähentynyt. Kyselyssä tuli esille muutos väittämässä *keskustelen esihenkilöni kanssa riittävästi työstäni*. Vuonna 2024 vain 5 % oli joksikin eri mieltä väittämästä, vuonna 2025 eri mieltä olevien määrä oli 14 %.

Vastausprosentti säilyi korkeana (88 %). Tehtäväkuvausten ajantasaisuus koettiin aiempaa paremmaksi. Luottamus työnantajaan tulee esille vastauksessa, jossa 86 % vastaajista kokee saavansa tukea, mikäli työkyvyssä tapahtuu heikentymistä. Kiusaamista ei ollut koettu lainkaan vuoden 2025 aikana, ja yhteisöllisyyden vaaliminen koettiin edelleen tärkeäksi.

Vuodelle 2026 henkilöstö toivoi palautteen määrää lisäämistä, säännöllisempiä kahdenkeskisiä keskusteluja esihenkilöiden kanssa sekä myös vertaisarviointia. Yhteisöllisyyden vahvistamiseksi panostetaan työympäristön toiminnallisuuteen, sekä järjestetään yhteistä toimintaa niin työyhteisössä kuin sen ulkopuolella.

Tarkastuslautakunta kiittää henkilöstöä rakentavasta palautteesta ja kiinnittää huomiota esille tulleisiin kehittämis ehdotuksiin. Tavoitteeksi asetettuja onnistumis- ja ryhmäkeskusteluita on tärkeä jatkaa, sillä palaute koetaan arvokkaaksi. Työtehtäviä koskevissa muutostilanteissa perehdytyksen riittävydestä koetaan kyselytulosten perusteella edelleen epävarmuutta. Tämän epävarmuuden lieventämiseen tähtäviä toimia tarkastuslautakunta kannustaa edelleen jatkamaan.

Keski-Suomen liitto on saanut MIELI Suomen Mielenterveys ry:n myöntämän **Hyvän mielen työpaikka** -merkin vuosille 2024–2025 sekä jatkohakemuksen perusteella myös kaudelle 2026–2027. Merkki kertoo sitoutumisesta rakentaa työyhteisö, jossa hyvinvointi, yhteisöllisyys ja turvallinen ilmapiiri ovat osa jokapäiväistä toimintaa.

7. Arviointikertomuksen hyväksyminen

Arviointikertomus 2025 on allekirjoitettu sähköisesti.

Keski-Suomen liiton tarkastuslautakunta

Ulla Patronen, puheenjohtaja

Severi Hokkeri, varapuheenjohtaja

Seppo Pietiläinen, jäsen

Jaakko Tarvainen, jäsen

Minna Mustonen, varajäsen

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This document contains 34 pages before this page

Dokumentet inneholder 34 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 34 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 34 sider før denne side

Detta dokument innehåller 34 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende